

Epidemiologia recent dels nous diagnòstic de VIH a Catalunya, 2017

Núria Vives,^{1,2} Patricia Garcia de Olalla,³ Maria Company,⁴ Núria Borrell,⁴ Laura Clotet,⁴ Irene Barrabeig,⁴ Pere Godoy,⁴ Josep Álvarez,⁴ Mònica Carol,⁴ Joaquim Ferràs⁴ i Jordi Casabona^{1,2}

(1) Centre d'Estudis Epidemiològics sobre la Sida i les Infeccions de Transmissió Sexual de Catalunya (CEEISCAT), Badalona

(2) CIBER d'Epidemiologia i Salut Pública (CIBERESP), Barcelona

(3) Agència de Salut Pública de Barcelona

(4) Agència de Salut Pública de Catalunya, Generalitat de Catalunya, Barcelona

Introducció

Les dades de vigilància del VIH i la sida així com de la resta d'infeccions de transmissió sexual tenen un paper clau per a la implementació i avaluació de les diferents intervencions per reduir la incidència d'aquestes infeccions. El Centre d'Estudis Epidemiològics sobre les Infeccions de Transmissió Sexual i Sida de Catalunya (CEEISCAT), a través de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT), és l'encarregat de recopilar, analitzar i difondre les dades de vigilància sobre la infecció pel VIH i la sida així com de la resta d'infeccions de transmissió sexual (ITS).ⁱ

L'objectiu d'aquest article és descriure els casos de VIH i sida notificats durant l'any 2017, així com les tendències dels darrers deu 10 anys (2008-2017).

Material i mètodes

La notificació individualitzada i obligatòria dels casos d'infecció pel VIH i sida es fa dintre del Sistema de malalties de declaració obligatòria (MDO), que forma part de la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya (XVEC). La notificació es fa, preferentment, a través de mitjans electrònics, mitjançant la connexió telemàtica entre el centre sanitari i el Repositori epidemiològic de Catalunya (REC), que és el sistema del Departament de Salut on s'emmagatzemen les bases de dades en un entorn segur.^{ii,iii}

S'ha definit el diagnòstic tardà (DT) de la infecció pel VIH en el cas que la xifra del recompte de CD4 més pròxima al diagnòstic sigui inferior a 350 cels/microlitre (μL).

Resultats

L'any 2017, el nombre de nous diagnòstics de VIH notificats a Catalunya ha estat de 578, que representa una taxa de 8,1 casos per 100.000 habitants, amb una mitjana d'edat de 36 anys. Quasi la meitat dels casos van ser en persones d'origen estranger (46%), majoritàriament en persones originàries de països d'Amèrica Llatina i el Carib (57%). Pel que fa a la principal via de transmissió, cinc de cada deu diagnòstics (54%) van ser en homes que tenen sexe amb altres homes (HSH) i gairebé tres de cada deu (27%) van ser en homes i dones heterosexuales.

L'any 2017, quatre de cada deu diagnòstics de VIH complien criteris de diagnòstic tardà (44%), i arribaven a sis de cada deu en els diagnòstics de VIH en persones de més de 55 anys.

Globalment, el nombre de casos de VIH per 100.000 habitants s'ha mantingut estable durant el període 2008-2017, amb un lleuger descens el 2014 en què ha passat d'11,6 diagnòstics de VIH per 100.000 habitants el 2013 a 9,6 l'any 2014. L'any 2017 s'observa un lleuger descens respecte al 2016, de 8,8 a 8,1 diagnòstics de VIH per 100.000 habitants, que s'explica en part pel retard de notificació dels casos. Per primera vegada, la tendència dels darrers 10 anys mostra un lleuger descens del nombre de diagnòstics de VIH en HSH (4%), que passa de 322 casos el 2008 a 310 casos el 2017. En els homes heterosexuales, es manté el descens del nombre dels diagnòstics de VIH (49%), que passa de 170 casos el 2008 a 86 casos el 2017 i en les dones heterosexuales s'ha produït un descens del 49%, que passa de 138 casos el 2008 a 70 casos el 2017. Finalment, el nombre dels diagnòstics de VIH en usuaris de drogues per via parenteral (UDVP) ha disminuït un 56%, ja que ha passat de 68 casos el 2007 a 30 casos el 2017.

L'any 2017, el nombre total casos de sida declarats ha estat de 83, que representa una taxa global de 1,2 casos per 100.000 habitants, i 8 de cada deu casos són en homes. Un de cada tres casos de sida presentava una pneumònia per *Pneumocystis jirovecii* com a malaltia indicativa.

Discussió

Tot i la reducció del nombre de diagnòstics de VIH per 100.000 habitants a Catalunya, encara es manté en xifres molt elevades i això reflecteix, d'una banda, que la transmissió persisteix, així com els esforços del cribratge per al diagnòstic i l'accés precoç al tractament antiretroviral. Per primera vegada el 2017, s'observa un lleu descens del 4% del nombre de diagnòstic de VIH en HSH els darrers 10 anys, tot i que cal interpretar-ho amb precaució degut a l'efecte del retard de la notificació dels casos. El diagnòstic precoç del VIH encara continua sent un repte atès que es continua mantenint en una xifra elevada de diagnòstic tardà. Hem de garantir el diagnòstic precoç per a tothom, arribar als grups de risc i als més vulnerables promovent l'accés fàcil al diagnòstic i lluitar contra barreres com l'estigma i la discriminació.

Taules i figures

Taula 1. Característiques sociodemogràfiques i vies de transmissió dels nous diagnòstics de VIH. Catalunya, 2017

	N	%
Edat (mitjana)	36	
Sexe		
Homes	495	86%
Dones	83	14%
Origen		
Espanyol	309	53%
Estranger	269	47%
Via de transmissió		
HSH	310	54%
Homes heterosexuales	86	15%
Dones heterosexuales	70	12%
UDVP	30	5%
Desconegut	82	14%
Total	578	100%

Figura 1. Evolució dels nous diagnòstics de VIH. Catalunya, 2008-2017

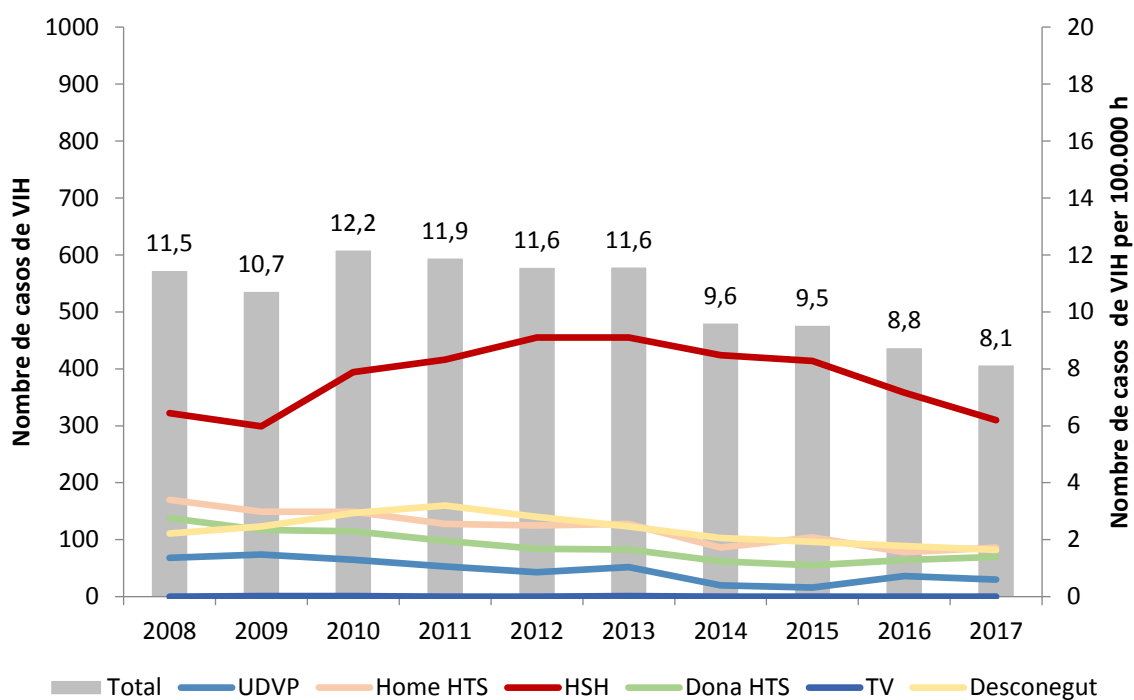
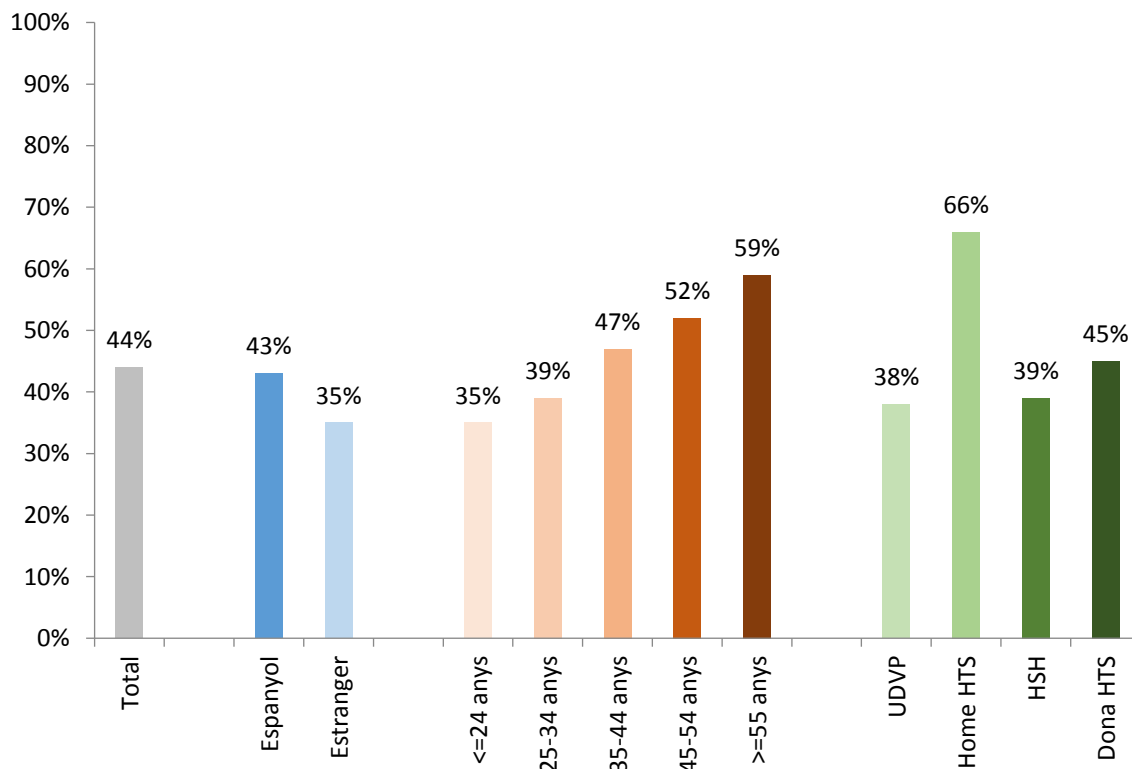

Figura 2. Distribució del diagnòstic tardà dels nous diagnòstics de VIH. Catalunya, 2017

Referències bibliogràfiques

i Decret 203/2015, de 15 de setembre, pel qual es crea la Xarxa de Vigilància Epidemiològica i es regulen els sistemes de notificació de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 6958, de 17.9.2015, pàg. 1-19

ii Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Manual de notificació per als declarants al sistema de notificació de malalties de declaració obligatòria (MDO). Barcelona: Departament de Salut, 2016

iii Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Definició de cas de les malalties de declaració obligatòria. Barcelona: Departament de Salut, 2010.